

VALTUUSTOALOITE SIPOON ENERGIA OY:N PAIKALLISSÄHKÖSOPIMUSTEN IRTISANOMISMAHDOLLISUUKSIIN LIITTYEN

ASIAN TAUSTA

Valtuustoaloitteessa on nostettu esiin muun muassa seuraavat seikat/väitteet:

- Syksyllä 2022 tehdyt kahden (2) vuoden mittaiset määräaikaiset paikallissähkö sopimukset ovat sähkön hinnan muutosten johdosta kohtuuttomia asiakkaille; ja
- Kyseisenä aikana tehdyt määräaikaiset paikallissähkö sopimukset eivät ole kohtuullisia tuotteita, koska ne eivät ole irtisanottavissa ennen sopimuskauden päättymistä.

Sipoon Energia Oy ("Sipoon Energia" tai "yhtiö") lausuu otsikkoasiassa kunnioittavasti seuraavaa:

YLEISET HUOMIOT

- Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan synnyttämä energiakriisi heikensi merkittävästi sähkön markkinahintojen ennustettavuutta ja sen vaikutukset ovat koskettaneet koko valtiota, erityisesti energiatoimialaa ja energiankuluttajia. Näkymä sähkön hinnan kehityksestä oli kaikille energiatoimialan toimijoille ja sähkönkuluttajille erittäin haastavaa. Poikkeuksellisessa tilanteessa Sipoon Energian toiminnan jatkuvuuden varmistaminen ja mahdollisimman kilpailukykyisten sähkö sopimusten tarjoaminen oli yhtiön prioriteettina. Poikkeuksellista aikaa kuvasi sekin, että vuonna 2022 useita sähkönmyyntiyhtiöitä asetettiin konkurssiin.
- Kun energiakriisin vaikutuksesta sähkön hinta nousi merkittävästi, lanseerasi Sipoon Energia 1.9.2022 paikallisille asiakkaille määräaikaisen tuotteen ("Paikallissähkö"). Paikallissähkön keskihinta oli lanseerausvaiheessa 27,45 snt/kWh (oletuksella kulutusjakauma 50 % päivä-/yöhintajaksoille). Samaan aikaan keravalaisilla ja sipoolaisilla oli mahdollista hankkia muilta sähkönmyyjiltä määräaikaisia sopimuksia hintaan (9.9.2022) noin 40 snt/kWh.
- Määräaikainen sopimus on nimensä mukaisesti määräaikainen, joka sitoo ajallisesti ja hinnallisesti sekä myyjää että ostajaa. Käytännössä myyjä joutuu hankkimaan myydyin sähkön myyntihetkellä markkinoilta eikä pysty myöhemmin vaikuttamaan hankitun sähkön hintaan.
- Sipoon Energia on aina käynyt asiakkaan kanssa eri sopimusvaihtoehdot läpi, jonka jälkeen asiakas on itse päättänyt haluamansa sopivimman sopimuksen.
- Määräaikaisen sopimukseen luonteen vastaisesti Sipoon Energia on nyt jo kolmesti laskenut Paikallissähkön hintaa olemassa oleville asiakkaille. Tietävästi kukaan muu sähkönmyyjä ei ole vastaavia toimenpiteitä tehnyt. Sipoon Energia on jo siten pyrkinyt kohtuullistamaan kalliiksi koettuja määräaikaisia sopimuksia vaarantamatta yhtiön tulevaisuutta.
  - Paikallissähkön hintaa tarkastettiin alaspäin 1.10.2022 alkaen ja tästä tiedotettiin 13.9.2022. Keskihinta muuttui edellisestä tasolle 20,95. Hintaa laskettiin siis keskiarvallisesti 6,5 snt/kWh.
  - Paikallissähkön hintaa tarkastettiin toisen kerran alaspäin 1.2.2023 alkaen ja tästä tiedotettiin 23.1.2023. Hinta laskettiin edellisistä tasolle 18,70 snt/kWh. Keskiarvallisesti laskimme sopimuksen hintaa 2,25 snt/kWh

- Kolmannen kerran ilmoitimme laskevamme merkittävästi hintoja 1.12.2023 alkaen siten, että päiväsähkön hinta laskee yöhinnan tasolle eli Paikallissähkön hinta asiakkaillemme on 1.12.2023 alkaen 12,9 snt/kWh.
- Vapaaehtoisena lisätoimena Sipoon Energia antoi mahdollisuuden yli 200 verkkoalueen asiakkaalle vaihtaa heinä-elokuun aikana tekemänsä sopimus edullisempaan paikallissähkösopimukseen. Tästä olemme tiedottaneet asiakkaitamme 24.2.2023.
- Sipoon Energia on koko kriisin ajan pyrkinyt löytämään tasapuolisia tapoja, jolla on voinut auttaa asiakkaitaan. Sähkön siirtohintoja ei ole nostettu, vaikka kustannukset ovat nousseet. Myös kaukolämmön polttoaineiden hinnat ovat nousseet kriisin aikana merkittävästi, mutta hintojen nostoa on viivästetty mahdollisimman pitkään.
- Sähkön käyttäjiä on myös taloudellisesti tuettu viranomaistahoilta kriisin aikana monin eri tavoin – sähkön arvonalisäveroalennus, sähkövähennys, sähkötuki, sähköhyvitys ja lisämaksuaika. Lisäksi Sipoon Energia suhtautui myönteisesti asiakkaiden pyytämiin maksujärjestelyihin jo ennen viranomaisvaatimusten voimaantuloa.
- Sähkön hinta on julkisessa keskustelussa ollut dominoivassa asemassa, mutta varsinkin kaukolämpötoiminta on myös suurissa haasteissa polttoaineiden hinnan ja saatavuuden osalta. Näistä syistä Sipoon Energia on päättänyt tehdä merkittäviä huoltovarmuuteen liittyviä investointeja – lämpövarasto ja sähkökattila kaukolämmön tuotannon varmistamiseksi.
- Sipoon Energia on jo kohtuullistanut määräaikaista sopimuksia sekä jättänyt hinnannostot muiden tuotteiden osalta tekemättä kantokykynsä rajoissa. Määräaikaisen sopimusten irtisanomisesta aiheutuva suunnittelematon lisätappio voisi vaarantaa Sipoon Energian maksukyvyyn. Rahoitus- ja vakuutusmarkkinat ovat nostaneet energiakriisin myötä energiatoimialan riskiprofiilia merkittävästi. Näiden lisäksi mahdollinen poliittinen interventio vaikuttaisi negatiivisesti Sipoon Energia uskottavuuteen ja sen kautta tuleviin rahoitusmahdollisuuksiin.

SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ JA PAIKALLISSÄHKÖSOPIMUSTEN IRTISANOMINEN

Osakeyhtiölaki ym.

Sipoon Energia on yhtiömuodoltaan osakeyhtiö, johon sovelletaan kulloinkin voimassa olevan osakeyhtiölain säännöksiä ("OYL").

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin (1 luvun 5 §). Sipoon Energian yhtiöjärjestyksessä ei ole voiton tuottamisen tarkoituksesta poikkeavaa säännöstä, jonka vuoksi Sipoon Energian toiminnan tavoitteena on OYL:n mukaisesti voiton tuottaminen sen osakkeenomistajille omistajapolitiikan mukaisella tavalla. Määräaikaisten sopimusten irtisanominen ja ennakoiduttomien tappioiden kärsiminen olisi edellä mainitulla perusteella osakeyhtiölain näkökulmasta ongelmallista.

Sähkömarkkinalaki ym.

Sähkömarkkinalain (588/2013) soveltamisalasäännöksen mukaan lakia sovelletaan sähkömarkkinoihin, joilla tarkoitetaan sähkön tuotantoa, tuontia, vientiä ja toimitusta sekä sähkönsiirtoa ja -jakelua. Sähkömarkkinalain johtavia periaatteita ovat kohtuullisen hinnoittelun vaatimus sekä osapuolten tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu.

Lain 89 § mahdollistaa sähkönmyyntisopimuksen tekemisen toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena. Lain 89 ja 92 pykälien mukaan enintään kahden (2) vuoden määräaikainen sähkönmyyntisopimus päättyy yksinomaan määräajan umpeuduttua. Oikeutta irtisanomiseen tänä aikana ei ole sen paremmin Sipoon Energialla sähkön myyjänä, kuin sähkön loppukäyttäjälläkään. Sipoon Energian solmimat kahden (2) vuoden mittaiset määräaikaiset sähkönmyyntisopimukset noudattavat edellä mainittuja sähkömarkkinalain vaatimuksia ja ne päättyvät näin ollen määräajan umpeuduttua.

Sähkönmyyntisopimuksen kohtuullisen hinnoittelun vaatimuksen arviointia vaikeuttaa niin sanotun kohtuullisen hinnan määrittäminen. Kilpailulain kieltämän kohtuuttoman hinnoittelun puuttumiskynnys onkin näissä tilanteissa korkealla. Kilpailusäännöt soveltuvat kohtuuttomaan hinnoitteluun vain poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa hinnoittelussa voidaan havaita selkeitä ylilyöntejä.¹

Loppuvuodesta 2022 sähkön hinta nousi kaikilla alan toimijoilla kansainvälisestä energiakriisistä johtuen. Sipoon Energian hinnoittelu on vastannut muita alan toimijoita ja lisäksi Sipoon Energia on tarjonnut jatkuvasti asiakkailleen erilaisia sopimustyyppejä, joista asiakkaat ovat voineet valita itselleen mieluisimmat ehdot. Alan yleisen hintatason noudattamista ei voida pitää hinnoittelun ylilyöntinä.

Asiassa tulee lisäksi ottaa huomioon, että Sipoon Energia on tehnyt määräaikaisiin paikallissähkö sopimuksiin kolme hinnanalennusta täysin vapaaehtoisesti. Paikallissähkö sopimuksen keskihinta on laskenut näiden hinnanalennusten johdosta olennaisesti. Paikallissähkö sopimusten hinnoittelua ei näin ollen voida pitää sähkömarkkinalain taikka kilpailulain näkökulmasta kohtuuttomana tai ylihintaisena.

Oikeustoimilaki ja sopimusoikeuden keskeiset periaatteet

Energia-alan määräaikaiset sopimukset eivät oikeudelliselta luonteeltaan poikkea muiden alojen määräaikaisista sopimuksista ja niitä koskee sama yleislaki; laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista ("Oikeustoimilaki"). Oikeustoimilaki mahdollistaa sopimuksen ehdon sovittelun, mikäli ehto on kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen. Sopimuksen sovittelu on kuitenkin poikkeus sopimusoikeuden keskeisimmästä periaatteesta, jonka mukaan tehdyt sopimukset on pidettävä.

Lähtökohtana sopimusta tehtäessä tulee aina olla, että sopimus sitoo sen sisältöisenä, kuin se on tehty. Sovittelu tulee kyseeseen vain poikkeustapauksessa. Pelkästään se seikka, että sopimus osoittautuu tappiolliseksi tai taloudellisesti raskaaksi toiselle osapuolelle, ei tee siitä juridisesti kohtuutonta.²

Selvää on, että kiinteähintaisissa ja määräaikaisissa sopimussuhteissa myyjä kantaa riskin hyödykkeen hintatason noususta, kun taas ostaja kantaa riskin hintatason laskusta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että Sipoon Energia olisi toiminut hinnoittelussaan tai muissa sopimusehdoissaan kohtuuttomasti, vaikka sähkön hintakehitys olisi ollut määräaikaisen sähkö sopimuksen ostajan näkökulmasta negatiivinen. Sipoon Energia on vapaaehtoisesti laskenut määräaikaisten paikallissähkö sopimusten hintoja kolmesti ja näin ollen toiminut erittäin kohtuullisesti asiakkaitaan kohtaan.

Asiassa tulee ottaa huomioon myös se seikka, että kiinteähintainen paikallissähkö sopimus suojaa Sipoon Energian asiakkaita hintapiikeiltä ja muilta merkittäviltä hinnanvaihteluilta. Erittäin ajankohtainen esimerkki tästä on Olkiluoto 2 -ydinvoimalan sähköntuotannon pysähtyminen 18.8.2023 vian johdosta, josta seurannut

---

¹ Kilpailuviraston päätös 533/14.00.00/2010, 8.4.2013, kohdat 109–111.

² Hemmo – Hoppu: Sopimusoikeus, osa 7.8.2, Alma Talent, päivittyvä julkaisu.

sähköntuotannon seisokki ulottui vaikutuksiltaan myös syyskuun puolelle. Olkiluoto 2:n sähköntuotannon pysähtymisen jälkeen sähkön spot-hinta nousi päivittäin yli 20 sentin/kWh yhtä päivää lukuun ottamatta, ja korkeimmillaan sähkön hinta on käynyt 68,19 sentissä/kWh. Odottamattomien sähköntuotannon ongelmien lisäksi sähkön hintaa tulee nostamaan lähestyvä talvi. Vaikka viime talven erittäin korkeita sähkönhintoja ei ole näillä näkymin odotettavissa, esimerkiksi Fingrid Oyj:n toimitusjohtaja Jukka Ruusunen on sähköfutuureihin perustuen arvioinut sähkön hinnan olevan ensi talvenakin huomattavasti ns. normaalioloja korkeammalla. Mikäli sähköntuotannon ongelmia esiintyy myös ensi talvena, sähkön hinta voi nousta vielä merkittävästi elokuun hintapiikkejäkin korkeammalle.

Sipoon Energia on elokuun poikkeustilanteessa tarjonnut, ja tulee jatkossakin tarjoamaan asiakkailleen, kiinteähintaista sähköä Paikallissähkö sopimuksen mukaisesti. Kiinteähintainen sähkö on riskivapaa valinta Sipoon Energian asiakkaille. Luonnollisesti Sipoon Energian on otettava erilaiset sähkön hintaan vaikuttavat riskitekijät huomioon hinnoittelussaan, sillä yhtiö ei voi yksipuolisesti nostaa Paikallissähkö sopimusten hintaa vaikka sähkön hinnassa esiintyisi merkittäviä korotuksia. Nämä näkökulmat huomioon ottaen Sipoon Energian asiakkaille täysin riskitön Paikallissähkö sopimus on erittäin kohtuullinen.

Koska Sipoon Energian Paikallissähkö sopimuksen hinnoittelua tai muitakaan ehtoja ei voida pitää kohtuuttomina, asiassa ei ole perusteita poiketa sopimus oikeuden pääsäännöstä eli sopimusten sitovuuden periaatteesta. Irtisanomisehdon lisäämiselle Paikallissähkö sopimukseen ei näin ollen ole juridisia perusteluja.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Sipoon Energia ymmärtää erittäin hyvin syksyllä 2022 tehtyjen määräaikaisten kaksivuotisten paikallissähkö sopimuksista aiheutuneen huolen kuluttajille. Vaarantamatta yhtiön tulevaisuutta Sipoon Energia on omistajapolitiikkansa, arvojensa ja strategiansa mukaisesti jo kolmesti pystynyt laskemaan Paikallissähkön hintaa olemassa oleville asiakkaille. Tämä on ollut erittäin poikkeuksellinen toimenpide. Tällä hetkellä Paikallissähkön hintataso 1.12. tehtävän muutoksen jälkeen on jo erittäin kilpailukykyinen jopa tällä hetkellä tehtävien uusien sopimusten suhteen. On huomattava, että myös ennen kolmatta hinnan laskua, Paikallissähkön hinta Kuluttajariitalautakunnan suosituksen kohtuullisen hinnan määritelmän mukaan on erittäin kohtuullinen, ja alittaa selvästi lautakunnan laskentatavan mukaisen verrokkihinnan eli Paikallissähkön voimassaoloaikana tarjottujen määräaikaisten sopimusten keskihinnan erityisesti kun huomioidaan vielä asiakkaiden energiakriisin vaikutusten helpottamiseen saama sähkötuki.

Sipoon Energia kannalta määräaikaisten sähkö sopimusten takautuva muuttaminen olisi erittäin ongelmallinen. Määräaikaisten sähkö sopimusten irtisanominen aiheuttaisi yhtiölle hallitsemattoman liiketaloudellisen riskin. Ääritapauksessa tämä voisi johtaa siihen, että yhtiöllä ei olisi jatkossa mahdollisuutta tarjota asiakkailleen määräaikaista sähkö sopimusta.

Paikallissähkö sopimusten sovittelu voi olla ongelmallista osakeyhtiölain ja sähkö markkinalain näkökulmasta. Irtisanomisehdon lisääminen määräaikaisiin paikallissähkö sopimukseen takautuvasti merkitsisi kyseisten sopimusten sovittelua ja tämä muodostaisi merkittävän riskin nykyisen toimintatavan jatkuvuudelle.

Määräaikaistulle paikallissähkö sopimuksille takautuvasti lisättävä irtisanomisehto tulisi olemaan juridisesti ongelmallinen, joka voisi johtaa arvaamattomaan kehityskulkuun kaikkien muidenkin sopimuksien osalta.

Keravalla 16. marraskuuta 2023

SIPOON ENERGIA OY

Jussi Lehto
Toimitusjohtaja